

Στοχοθεσία διδασκαλίας

Μακρή Κική, Γεωλόγος MSc
Διδάκτορας Διδασκαλίας της Γεωλογίας
kmakri@geo.auth.gr

**Η αποτελεσματικότητα μιας διδασκαλίας κρίνεται
εκ του αποτελέσματος?**

Η άποψη του μαθητή

Η άποψη του καθηγητή

Πότε μία διδασκαλία κρίνεται επιτυχής?

Η αποτελεσματικότητα μιας διδασκαλίας κρίνεται

*στο μέτρο που επιτυγχάνει **να τροποποιήσει τη συμπεριφορά των μαθητών** προς την επιθυμητή για το δάσκαλο κατεύθυνση και να μην παρεκκλίνει σε ανεπιθύμητες κατευθύνσεις.*

Η διδασκαλία είναι επιτυχής στο βαθμό που συντελεί έτσι, ώστε να επιτευχθεί αυτό που επιδιώκει. Δηλαδή οι στόχοι της.

Διάκριση σκοπών από στόχους

Στόχοι: Ξεχωριστοί για κάθε μάθημα - στοιχειοθετούν την αναγκαιότητα της διδασκαλίας ενός εκάστου μαθήματος για τους μαθητές έτσι, ώστε να τους καταστήσει ικανούς να αντιμετωπίσουν στο μέλλον σχετικά προβλήματα.

Σκοποί: Γενικοί διδακτικοί σκοποί μαθήματος που καθορίζονται από την πολιτεία και την αντίστοιχη του μαθήματος επιστημονική κοινότητα και περιέχονται σε νόμους. *Π.χ. Προεδρικό διάταγμα 368* 368/20-9-96*

Η σειρά των ενεργειών για την επιτυχή στοχοθεσία

- 1.** Ο καθορισμός του αντικειμένου διδασκαλίας
-τι θα διδάξω;
- 2.** Αποδοχή της μορφωτικής του αξίας:
η αναγκαιότητα του αντικειμένου
- 3.** Επίπεδο των γνώσεων στο συγκεκριμένο αντικείμενο και τα συναφή του από την τάξη:
η έκταση του αντικειμένου
- 4.** ποια αποτελέσματα επιδιώκει η διδασκαλία εισαγωγή στόχων – **γιατί θα διδάξω;**

Κριτήρια για την επιλογή στόχων

- 1.** η επιλογή και ο **προγραμματισμός** του περιεχομένου μάθησης
- 2.** η επιλογή της **μεθόδου / εργαλείων**
- 3.** ο **σχεδιασμός** της διδασκαλίας (εναρμονισμένοι με τους κανόνες που απορρέουν από τις θεωρίες μάθησης),
- 4.** ο τρόπος **αξιολόγησης** της επίτευξης των στόχων (φύλλο εργασίας ή τεστ)

Λειτουργίες των στόχων

- 1.** Αποτελούν τα πιο βασικά κριτήρια για την επιλογή και τον προγραμματισμό του περιεχομένου και των μεθόδων διδασκαλίας.
- 2.** Κατευθύνουν τη διδασκαλία
- 3.** Εστιάζουν την προσοχή των μαθητών σ' αυτά που πρόκειται να μάθουν.
- 4.** Προσανατολίζουν το μαθητή σε συγκεκριμένες ενέργειες τέτοιες ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι.
- 5.** Αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της διδασκαλίας.

Περιεχόμενο των στόχων (κατά Bloom)

Γνωστικός τομέας

Νοητικές διαδικασίες δηλ. με ποιους τρόπους οι μαθητές σκέφτονται, δρουν ή αισθάνονται, αφού διδαχθούν ένα διδακτικό αντικείμενο.

Συναισθηματικός τομέας

Τις στάσεις και αξίες που διαμορφώνουν οι εκπαιδευόμενοι, μετά τη διδασκαλία ενός αντικειμένου.

Ψυχοκινητικός τομέας

Τις κινητικές δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι, από τη διδασκαλία ενός αντικειμένου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

συνειδητό

Γνωστικός
τομέας

έξοδος

Συναισθηματικός
τομέας

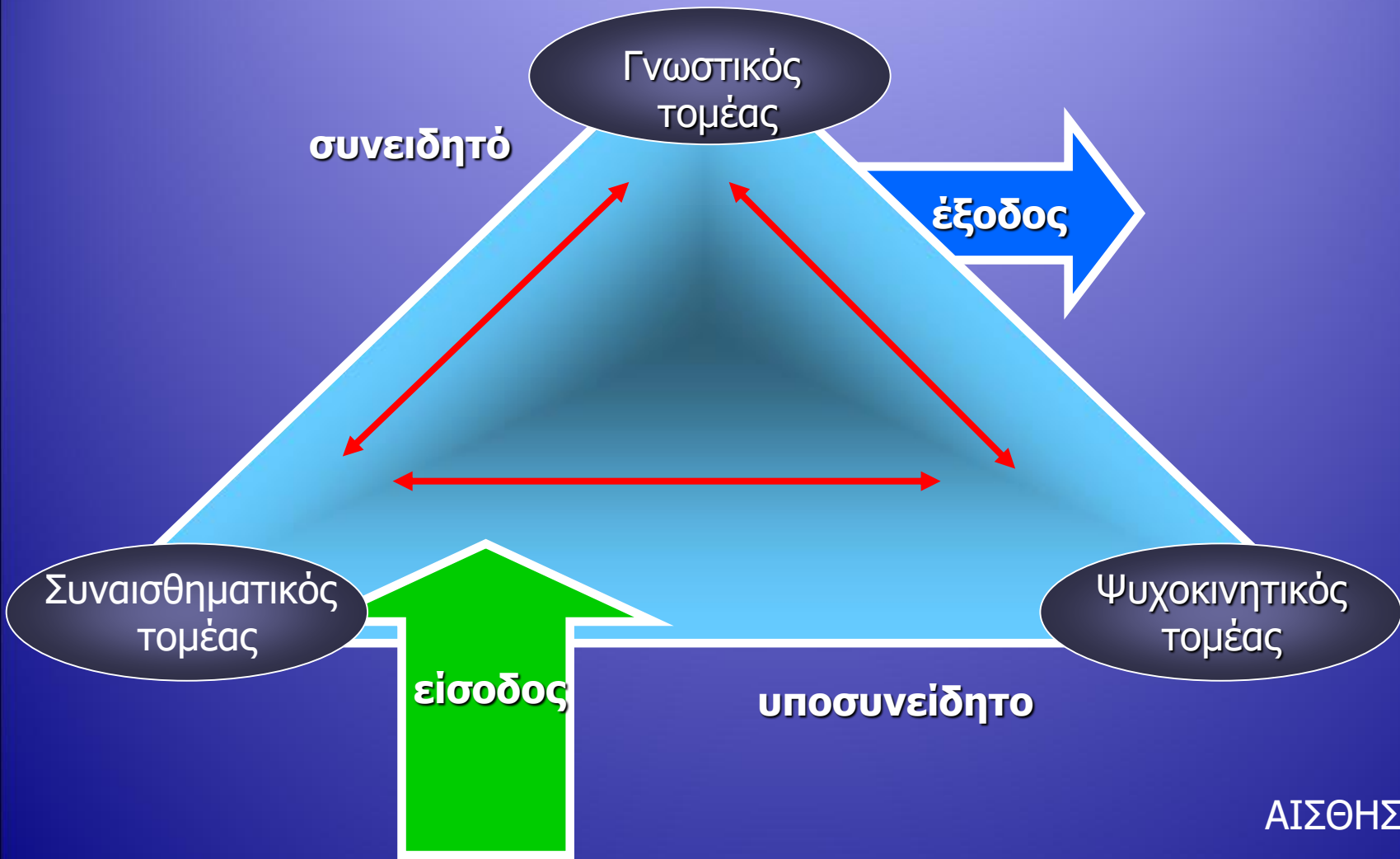
Ψυχοκινητικός
τομέας

είσοδος

υποσυνείδητο

ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Διατύπωση των στόχων

- Στην περιγραφή του στόχου εκφράζεται τι πρέπει να μπορεί να κάνει ο μαθητής. Εκφέρεται απαραίτητα με ρήμα που να δηλώνει συγκεκριμένη ενέργεια.
- Τι εξωτερική συμπεριφορά, δηλαδή, επιδιώκεται από το μαθητή μετά τη διδασκαλία. Με βάση τη δυνατότητα του να συμπεριφέρεται όπως ορίζει το ρήμα, ο κριτής μπορεί να τον αξιολογήσει.

Ένας στόχος μπορούμε να πούμε ότι περιγράφεται ικανοποιητικά και είναι χρήσιμος όταν έχει υποστεί τέτοια επεξεργασία έτσι, ώστε να δίνονται απαντήσεις στις ερωτήσεις:

- **Τι πρέπει να μπορούν να κάνουν οι μαθητές.**
- **Ποιες είναι οι πιο σημαντικές συνθήκες ή περιορισμοί, κάτω από τους οποίους πρέπει να το κάνουν.**
- **Πόσο καλή πρέπει να είναι η εκτέλεση, ώστε να είμαστε ικανοποιημένοι.**

Διατύπωση των στόχων

Οι στόχοι πρέπει να είναι

- Μικροί/συνεκτικοί
- συγκεκριμένοι,
- να ανταποκρίνονται στη σφαιρική, ολιστική προσέγγιση του θέματος
- να ικανοποιούν όλους τους τομείς ανάπτυξης του ατόμου: γνωστικό, συναισθηματικό, ψυχοκινητικό.

1. Κατακόρυφη ταξινόμηση των στόχων του **γνωστικού τομέα** κατά Bloom

Bloom's Taxonomy of learning. Adapted from: Bloom, B.S. (Ed.) (1956) Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I, cognitive domain. New York ; Toronto: Longmans, Green.

2. Συναισθηματικός τομέας

Οι στόχοι που εντάσσονται εδώ αποσκοπούν να καταστήσουν ικανό το μαθητή να ενοστερνίζεται αξίες, να δημιουργεί τα ΠΙΣΤΕΥΩ του, όχι γιατί συμμορφώνεται στο "καλό" κατά την κοινή λογική, αλλά γιατί ο ίδιος κατέληξε σ' αυτές από τις προσωπικές του εμπειρίες.

Διακρίνουμε 3 επίπεδα :

- Αποδοχή μιας αξίας,
- Προτίμηση μιας αξίας,
- Δέσμευση σε μια αξία

3. ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Νοούνται οι ασυνείδητες αντιδράσεις για την αντιμετώπιση απροόπτων φαινομένων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Εδώ εντάσσονται οι αλλαγές στη θέση των μελών του σώματος, όπως οι κινήσεις των δακτύλων, των χεριών, των ποδιών κτλ.

ΑΝΤΙΛΗΠΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ Ή ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- κιναισθητική διάκριση
- οπτική διάκριση
- ακουστική διάκριση
- απτική διάκριση
- συγχρονισμένες κινητικές δεξιότητες : μάτι- χέρι

3. Ψυχοκινητικός τομέας

ΦΥΣΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

Εκτιμάται η αντοχή, η ευκινησία, η πλαστικότητα στις κινήσεις, η δύναμη

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙΔΕΞΙΟΤΗΤΑΣ

Χαρακτηρίζονται από τον βαθμό προσαρμοστικότητας σε απλές και σύνθετες

ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

αν έχει την ικανότητα ο εκπαιδευόμενος να αποδώσει κινητικά μια αφηρημένη έννοια με ένα μοντέλο ή μια μηχανική αναλογία

Οι στόχοι του γνωστικού τομέα εισάγονται με εκφράσεις, όπως ο μαθητής να είναι σε θέση :

- Να επιλέγει,
- Να παρατηρεί
- Να ελέγχει μεταβλητές
- Να ταξινομεί
- Να συμπεραίνει
- Να προβλέπει
- Να υποθέτει
- Να ερμηνεύει
- Να ορίζει
- Να συγκρίνει
- Να εξηγεί
- Να κατατάσσει,
- Να ταξινομεί,
- Να κατηγοριοποιεί
- Να προσδιορίζει
- Να σχεδιάζει
- Να συνθέτει
- Να συντάσσει
- Να συσχετίζει
- Να συνδέει
- Να αντιπαραθέτει
- Να διακρίνει
- Να μεταφράζει
- Να αναγνωρίζει
- Να απαριθμεί
- Να ελέγχει
- Να αποδεικνύει
- Να εφαρμόζει
- Να επεξηγεί
- Να επαληθεύει
- Να οργανώνει

Οι στόχοι του συναισθηματικού τομέα εισάγονται με εκφράσεις, όπως ο μαθητής να είναι σε θέση:

- Να αποδέχεται
- Να αμφισβητεί
- Να απορρίπτει
- Να αρνείται
- Να διερωτάται
- Να εκτιμά
- Να ενθαρρύνει
- Να υιοθετεί
- Να υποκινεί
- Υποστηρίζει
- Να προτιμά
- Να έχει θετική στάση απέναντι στο ...
- Να είναι ευνοϊκά διακείμενος απέναντι σε ...
- Να δίνει αξία στο ...
- Να επιθυμεί να κάνει ... Να είναι πρόθυμος να κάνει...

Οι στόχοι του ψυχοκινητικού τομέα εισάγονται με εκφράσεις όπως, ο μαθητής να είναι σε θέση:

- **Να αποκτήσει δεξιότητες ...**
- **Να συνεργάζεται ...**
- **Να εργάζεται ομαδικά...**
- **Να χειρίζεται...**
- **Να κατασκευάζει....**
- **Να οργανώνει...**
- **Να συνθέτει ...**
- **Να παρουσιάζει ...**

Στόχοι του σημερινού μαθήματος είναι

- Να **διακρίνουν** οι φοιτητές τα διαφορετικά είδη στόχων
- Να μπορούν οι φοιτητές να **επιλέγουν**, **συνθέτουν** και **διατυπώνουν** (θέτουν) στόχους κατάλληλους για το κάθε αντικείμενο διδασκαλίας